

sols perquè tots ells són teleostis i un i altre de cos allargat i comprimit: com hem vist, les llistes vulgars ajunten molts cops la llissa amb la palomida, altre nom del BONITOL, i *bonitol* es tradueix en llatí per *amia* (*TbPu.*, p. 64 etc.). La documentació més antiga del nom d'aquest peix l'aplega també amb una gran espècie de mújol, i amb el llobarro: en una poesia genovesa de c. 1300: «*lezba*, umbina ne lovazo / ne gran mùzalo peragar» [= *pollegal*] (*AGI* II, 205, v. 75).

Aquest nom de la *Lichia Amia*, segons el *TdF* és *liço* a Narbona, *lichio* a Bordeus, *lecho* o *leco* en el Llenguadoc, i com a forma bàsica dóna *lico* [?], i com a equivalents francesos *liche* o *leiche* (que manquen en el *DGén.*). Deanović, *ARom.* XXI, 279, esmenta *lèso* f. a Agde, *lissa* o *linza* a Venècia, *lisa* i *lizza* a Trieste, *lica* f. en el serbocroat de Ragusa i altres llocs (*c = ts*). Carus (*Prodr.* II, 672-4) troba *litcha* a Sète, *lechio* a Marsella, *leccia* a Niça (també *lecca*), Gènova, Liorno i Roma, *lizza* a Càller,¹ *ricciola* a Nàpols, *lizza* a Adria, Venècia, Fiume, Càttaro i Trieste, *lica* a Croàcia, *λτζα* a les Cíclades; de més a més, com a nom de la *Serviola Fumerilii*, peix semblant, *leccia* a Gènova, *ricciòla* a Nàpols, *alliciola*, *aricciola*, *arriciuola*, *liciuolu*, *licciuolu* a Sicília, *acciola*, *aricciola*, *arriciuola*, *licciuola* es troba des del S. XVII (Baldinucci).

Es clar que el nom científic *Lichia* no té gran interès etimològic, puix que es deu inspirar en el bordelès *lichio* o una altra forma romànica. De la comparació de les diverses formes sembla deduir-se una base ³⁰ *LĪCIA, l'origen de la qual ignoro; si suposem antigues i importants les formes sicilianes podríem conjecturar que la forma més antiga hagués estat *ALĪCIA, més que més si hi afegim la napolitana: llavors *alliciola* s'hauria dissimilat en quasi totes elles en **aricciola*, en part mutilada per afèresi en *ri-*, però la *r-* inicial, més forta que una «èra» catalana conduiria en part a duplicar-la com *aricciola*.

Si la ictiologia ho permetés, partint del suposat *ALECIOLA o *ALĒCIA (tinguem en compte que Ē s'igualava a *i* en els parlars sic. i d'extrem S. d'Itàlia) podríem enllaçar amb el ll. ALLEC, -ECIS, 'escabextx', i 'espècie de sardina grossa', que ha donat el nostre mossàrab ALATXA (cf. la variant *litxa* que hem trobat abans), i els indicis de lligam ictiològic que alludeixo en aquell article i en el que en el *DECH* dedico al cast. *locba*. Val a dir que aquest enllaç resta ben incert.

DERIV.: +*Lissos* (m. pl.?) acompanyant LLOBARRO, en un text valencià en llengua castellana, BRAE III, 543. *Llissada*. *Llisseria*. *Llissó*. *Llissal* a l'Ebre: no és un adjectiu ni un collectiu, com entén a tort *AlcM*, sinó una altra mena de peix, aquest de riu i semblant a la llissera [S. XVIII, *DAG.*]; el meu pare i jo l'anotàrem a Benifallet i Baix Ebre (1923) com a nom d'un peix connex amb la *madrilla*: «Vostés van naixe en caputxet, pos s'entaulen en un dia que ni triat: tinc al foc un *llissal* ovat, en un dit de greix, que pesa més de tres lliures, arremullat en un suquillo, que fa creixe la saliva», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 17). +*Llissera* (*lisèra*) 'indret on es para una xarxa per pescar *llisses*'⁶⁰

a la Marina d'Alacant (Alfàs; i a la costa de la Vila Joiosa hi ha la *Punta de la Llissera*).

¹ El sard *lissa*, però, és manllevat del català.

⁵ LLISTA, 'tira, especialment les de color diferent que tenen certes teles i altres objectes', 'tira de paper, amb un catàleg de noms', 'aquest mateix catàleg', del germ. occid. LĪSTA 'tira, llenca, franja', 'voraviu' (a-al. ant. *lista*, al. *leiste* 'ratlla', 'voraviu', 'llistó', b-al. mj., neerl. mj., ags. *liste*, angl. *list* 'franja', 'llenca', 'voraviu', esc. ant. *lista*). □ 1.ª doc.: 1097.

En un document d'Osona de l'any 1097 hom fa un llegat «ad Sancti Petri Vice, Sedi, dimisit ipsum vinum qui erat in ipso vexel in Solario de Mòntar --- ad Benedictus abbas una guadenga et feltre --- ad Petrus Suniarii una guadenga [espècie de vànova] cum *listas* blavas --- et suas pelles grizas dimisit ---» (perg. 39 R. Berenguer III, *ACA*). En *AlcM* exemples semblants, en català pur, en inventaris o capbreus de 1370, 1373 i 1497, i se'n trobarien molts més si calgués cercar-ne, però la freqüència encara més gran, i ja antiga, de l'adjectiu *llistat* 'ratllat o viat amb llistes' ho fa innecessari; també apareix d'hora en la tradició lexicogràfica: «fata o *llista*», *OPou* (*TbPu.*, 14.6), *dar-rere llistell* (*infra*).

Listat adjectiu, aplicat a la roba viada amb llistes o franges, apareix sovint en textos de béns privats, i en obres literàries que fingeixen tals coses: en el seu sardònic *Testament*, estraftent el llenguatge de les deixes (a tornajournals) posa Cerverf: «al fill de Dona Bellalaix uns vestirs orlats, / e a N'Arnau Torrelles, uns bons e rics... *listats*» (v. 178, en sortia més savi que ric aquest); «los jueus, la sobirana vestidura deven portar tal que cobra totes les altres vestidures, --- e no deu ésser *listada*, ne vert ne vermella, mas d'altre drap, ab que sia pla», *CostTort.* (OL., p. 57); «xalons *listatz* ni de colors», a. 1284 (RLR IV, 373); anàlogament a. 1307, RLR IV, 378, veg. *martri* (*MART*); «que de sus vist / cot e mantell / de gros burell, / roba jusana / de fina lana; / prima, *listada*, / vert, blau pintada, / duya almexia», *JRoig* (*Spill*, 4075).

La loc. *veure una cosa de vista y de llista* que el *DAG.* cita en el *Canç. Satiric Val.* amb el sentit de 'constatar amb tota seguretat', deu contenir una composició de *veure de vista* 'inspeccionar el color i qualitat veient-los directament', amb *veure de llista*, corresponent a la castellana *por la lista* que usà Cristóbal de Castillejo (1.ª meitat S. XVI) en un sentit com «por la apariència» (*DECH* III, 669a38): el qui examinava drap per veure si li convenia adquirir-lo devia assegurar-se'n doblement fixant-se en alguna franja distintiva de tal o tal fabricació i alhora per vista directa del color i textura; cf. «cant es als obs sa valor vista / ben val mais per drap que per *lista*», en Bertran Carbonel (*PSW* IV, 407b). Cf. *infra* *llistó* en aquesta acció.

L'acc. 'veta o tira de tela' la documenta *AlcM* el 1529; la de 'sèrie de noms' el 1627, i en un document de 1515 podria ja ser això o bé és encara la tira de roba o de paper on s'inscrivía aqueixa sèrie. Per a *bes-*